

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник матеріалів

VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів

28 жовтня 2025 року

Львів 2025

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)»: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 28 жовтня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 382 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук

Ігор КОВАЛЬ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент

Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент

Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент

Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент

Тетяна ПУНДИК

Технічне оформлення: **Андрій БАБИЧ**

Збірник укладено за матеріалами VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)» 28 жовтня 2025 року.

Матеріали друкуються українською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

- Секція 1. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 2. Українська культурно-національна складова світової цивілізації. Культура і війна.
- Секція 3. Етичне й естетичне в культурі. Релігія як сфера культури.
- Секція 4. Соціально-психологічні чинники культуротворення. Соціокультурний вимір науки. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.
- Секція 5. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Гендерна чутливість у культурі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

ПЕРЕДСЛОВО

21 жовтня 2025 року у Верховній Раді України новопризначена міністерка культури та віцепрем'єр-міністерка з питань гуманітарної політики Тетяна Бережна у вступному слові означила напозір очевидні, проте дуже знакові і глибинні твердження: *«Культура — це фундамент нашої держави. На ній стоїть економіка, освіта, безпека. Саме культура пояснює, хто ми є, чому ми є і навіщо. І сьогодні найважливіше — культура дійсно є питанням національної безпеки. Це наш код, наша пам'ять і сенс того, за що ми воюємо»*. Говорячи про культуру як елемент національної безпеки і наголошуючи на тому, що власне сьогодні цей постулат став усвідомленим, міністерка, можливо, відсилала, окрім іншого, до схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України 28 березня 2025 року «Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року». Саме тут розвиток української культури як основи консолідації української нації та зміцнення її ідентичності наскрізною темою проходить як один із векторів стратегії національної безпеки України. Настав час переосмислити роль культури як інструменту впливу. Тетяна Бережна в цьому контексті згадує другу Міжнародну конференцію з питань культури України, що відбудеться в Данії в листопаді 2025 року, називаючи цей захід «Культурним Рамштайном». Зрештою, 6 жовтня 2025 також відбувся VI Міжнародний форум культурної дипломатії від Українського інституту, на якому дискусії зосередилися зокрема на стратегіях інтеграції України у міжнародний культурний простір і ролі мистецьких програм у промоції української культури.

Ми згадали вже кілька масштабних міжнародних проєктів, які відбулися чи мають відбутися найближчим часом. Це свідчить про нарешті розуміння ролі культури задля збереження власної ідентичності, а отже, самозбереження в цій війні. На останньому згаданому Міжнародному форумі культурної дипломатії українська правозахисниця, лауреатка Нобелівської премії миру Олександра Матвійчук дуже влучно зрезюмувала: *«Країни, які втомлюються доводити свою ідентичність, зникають»*.

Українське військо на полі бою черпає натхнення в культурному спадку своєї нації. Навіть якщо це напівзруйнована квартира колись людної Костянтинівки. Ми також говорили про культуру. Також робили це на міжнародному рівні. Долучилися до колись, видавалося б, сізифової праці, а тепер лавини, яка наполегливо мчить задля усвідомлення культурної сили і міцї інтелектуальної. Тетяна Бережна тоді ж, у Верховній Раді, запевнила: *«Я підтримую все, що віддаляє нас від імперських символів»*. Окрім іншого, ми також підтримували все, що віддаляє нас від імперських символів. Розширювали межі власного усвідомлення величі і багатства своєї національної культури.

Усвідомлюємо, що обговорили лише децицю рефлексій кожного з учасників і слухачів про культуру. Тому мотивуємо вас підписуватися у соцмережах на сторінки, які пишуть про культурну дипломатію і не лише і презентують культурні інституції, які створені за попередні роки: Український культурний фонд, Український інститут книги, Український інститут національної пам'яті та інші.

*Лідія ВЕРБИЦЬКА,
завідувач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*

Війна для нас —
це не покарання.
Це тривалий трансформаційний процес,
щоб згадати всередині себе,
хто ми і куди ми ідемо.
Де наша культура, традиція й мова!
Де нашого духу сила і міць!
Де українського роду незламності вісь!
Культуру і мову любимо й плекаймо.
Саме так код українця собі повертаймо!

*Тетяна БОТВИН,
доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*

дослідження та освітньої діяльності, і закріплюють роль цифрових технологій як основного механізму інтеграції минулого у сучасний культурний та освітній простір.

Віртуальні музеї та онлайн-архіви відкривають нові можливості для збереження та популяризації культурної спадщини. Вони забезпечують широкий доступ до колекцій та архівних матеріалів, дозволяючи користувачам із різних куточків світу ознайомлюватися з культурними цінностями незалежно від їхнього фізичного місця розташування. Крім того, цифрові платформи надають інноваційні освітні ресурси, сприяючи розвитку культурної грамотності та наукового мислення серед студентів, дослідників і широкої громадськості. Використання інтерактивних технологій, віртуальної та доповненої реальності дозволяє створювати новий рівень взаємодії з культурними об'єктами, що підвищує залученість аудиторії та ефективність навчальних процесів.

Разом із тим, впровадження та розвиток віртуальних музеїв і онлайн-архівів пов'язані з певними викликами. До них належать технологічні обмеження, необхідність модернізації цифрової інфраструктури, значні фінансові витрати на оцифрування та підтримку платформ, а також правові аспекти, пов'язані з авторським правом та легальним використанням цифрового контенту. Крім того, важливим є питання збереження автентичності та наукової точності цифрових копій, оскільки якість оцифрування безпосередньо впливає на дослідження та освітні програми

ЛІТЕРАТУРА

1. Поліщук, С. В. Віртуальний музей як феномен сучасної культури : дипломна робота бакалавра / С. В. Поліщук. Одеса, 2023. 57 с.
2. Левчук О. Архівні електронні інформаційні ресурси як джерело історичної інформації / О. Левчук // Архіви України. 2020. № 4. С. 52—70.

УДК 378.14

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

Юрій СУДНІЦІН

*Науковий керівник – Ігор КОВАЛЬ, заступник начальника факультету психології та
соціального захисту, кандидат педагогічних наук*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

З плином часу, суспільство переживає глибоку цифровізацію, що зумовлює потребу переосмислення традиційних підходів до навчання та виховання. Проаналізувавши сучасні

реалії, зумовленні зброєю агресією РФ, статистику виникнення пожеж, вважаємо, що культура фахівців з пожежної безпеки формується не лише на основі засвоєння знань, а й за умови створення інформаційно-комунікаційного середовища, яке моделює реальні небезпечні ситуації, сприяє емоційному залученню та усвідомленню відповідальності за власні дії. Особливої ваги ця проблема набуває у системі професійної підготовки, де культура безпеки особистості виступає ключовою професійною компетентністю.

Інформаційно-комунікаційні технології створюють нові педагогічні можливості для формування професійної компетентності фахівців з пожежної безпеки, а саме:

- Візуалізація небезпечних ситуацій через використання віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) дозволяє моделювати умови пожежі, евакуації, ліквідації надзвичайних ситуацій без ризику для життя [3].
- Онлайн-симулятори та тренажери сприяють розвитку практичних навичок прийняття рішень у стресових умовах.
- Цифрові платформи навчання (Moodle, Google Classroom, MS Teams) забезпечують інтерактивну взаємодію, зворотний зв'язок, можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій.
- Соціальні мережі та медіаконтент можуть бути використані як інструмент формування позитивних моделей поведінки, поширення культури безпечного способу життя.
- Інформаційно-комунікаційні проєкти (створення відео, цифрових буклетів, інфографіки) стимулюють активність здобувачів освіти, розвивають медіаграмотність та соціальну відповідальність.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що інформаційно-комунікаційні технології є не лише технічними засобами комунікації, а також педагогічною складовою, що продукує пізнавальний, емоційний та ціннісний підхід до освітнього процесу.

Інформаційно-комунікаційні технології впливають на формування культури безпеки життєдіяльності фахівців. Їх застосування дозволяє підвищити ефективність навчання, створити інтерактивне середовище, у якому формується відповідальне ставлення до безпеки – як особистої та колективної цінності. У перспективі подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення методик інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у підготовку фахівців з пожежної безпеки та розбудову цифрової культури безпеки у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваль І. С. Формування готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку: монографія / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів: ЛДУБЖД, 2025. 486 с.

2. Коваль М. С., Коваль І. С.. Професійно-психологічний супровід рятувальників в умовах ризику: навчально-методичний посібник з організації та проведення тренінгу. Львів: ЛДУ БЖД, 2022. – 252 с.

3. A. Y. Abdullahi, & M. A. Baballe. (2024). Benefits and Drawbacks of Robotic Firefighting. In Global Journal of Research in Engineering & Computer Sciences (Vol. 4, Number 1, pp. 6–10). DOI: 10.5281/zenodo.10493053.

4. Вовчаста Н. Я.. Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальної служби: дис. ... канд. пед. наук : спец.: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Наталія Ярославівна; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.- Вінниця, 2010.- 271 с.

УДК 811.1

ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ ТА ФОРМАЛЬНЕ СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Степанець Надія

доцент кафедри журналістики, кандидат філологічних наук,

Львівський університет бізнесу та права

Будь-який різновид або форма людської діяльності (гра, керівництво, виховання) виявляються через спілкування й навпаки. *Формальне спілкування* є частиною певної сумісної діяльності людей, служить засобом підвищення якості цієї діяльності і є способом її організації. Спрямоване воно здебільшого на те, чим займаються зараз люди, а не на їх внутрішній світ, внутрішні проблеми.

Ефективність спільної трудової діяльності в правовій системі неможлива без спілкування. У значній мірі вона визначається і рівнем розвитку особистості її суб'єктів. Досвід та результати активного соціально–психологічного дослідження свідчать, що для досягнення раціонального спілкування бажано формувати у собі перш за все такі якості, як відповідальність, ініціативність, самоконтроль, контактність, комунікабельність, відкритість. Розвиток названих та інших якостей правників значною мірою залежить від їх потреб та установок, зокрема комунікативних. Виникнення, закріплення та трансформація цих феноменів, у свою чергу, впливають на ефективність ділового спілкування в цілому. Спілкування пронизує всю життєдіяльність правників. Вся професійна діяльність явно чи

Діана ГУДЗИК

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ 242

Олексій ДЕЙКУН, Петро ДЕЙКУН

АПЕЛЮВАННЯ ДО ФІЗІОЛОГІЧНИХ І БЕЗПЕКОВИХ ПОТРЕБ ЧИТАЦЬКОЇ АВДИТОРІЇ
В АНГЛІЙСЬКО- ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ТЕКСТАХ НОВИН 246

Ангеліна РУБАЙ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НОВІТНЯ ФОРМА ІСНУВАННЯ
КУЛЬТУРИ 248

Владислав ЛИТВИНЮК

ВІРТУАЛЬНІ МУЗЕЇ ТА ОНЛАЙН-АРХІВИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ 252

Юрій СУДНІЩИН

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
..... 255

СТЕПАНЕЦЬ Надія

ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ ТА ФОРМАЛЬНЕ СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ
ЮРИСПРУДЕНЦІЇ 257

Ангеліна СЛЕПКО

КУЛЬТУРНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОСТІР ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО
МИСЛЕННЯ 260

Гліб ЗЕЛІНСЬКИЙ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НОВА КУЛЬТУРА: ТІКТОК, МЕМИ, ШТУЧНИЙ
ІНТЕЛЕКТ І ДІПФЕЙК 263

Анна ІВАНІВ

КУЛЬТУРОТВОРЧА РОЛЬ НАУКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СОЦІАЛЬНО -
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ 265

Оксана СТОЛЯРЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НОВА ПАРАДІГМА
КУЛЬТУРНОЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ 268

Софія ТРЕТЯК

ІНТЕЛЕКТ ЛЮДИНИ ТА AI: КОНТЕКСТ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ .. 271

Дарина ДУДИЧ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КУЛЬТУРІ: МІЖ ТВОРЧІСТЮ І МАНІПУЛЯЦІЄЮ 276

Христина СТОРОЩУК, Назарій АГАФОНОВ

ЦИФРОВА КУЛЬТУРА ЯК НОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕСТЕТИЧНІ СТАНДАРТИ СУСПІЛЬСТВА 279